

Yhteistyössä luomua Hämeeseen

Inkalan Kartano

29.10.2024

Kaija Hinkkanen / ProAgria Etelä-Suomi

ProAgria

Peltoviljely Hämeessä (yht. 246 luomutilaa v. 2024)

Viljelykasvi	2021 ha (yht. Hämeessä 16 290 ha)	2023 ha (yht. 16 658 ha)
Ruis	321	585
Vehnä	849	594
Kaura	2886	3001
Ohra	471	540
Herne	278	518
Härkäpapu	326	218
Rypsi	231	343

Luomutiloilla nurmen osuus merkittävä:
Rehuksi / viherlannoitukseksi
(kasvituloilla yl. 30% – 50 %)

Kotieläintuotanto Hämeessä

Eläinlaji	v. 2021 (65 tilaa)	2023 (64 tilaa)
Lypsylehmiä	396	377
Emolehmiä	1762	1781
Uuhia (karitsoineen, 0-6 kk)	1885	1905
Munivia kanoja	16677	15674
Mehiläisiä (yhdyskunnat)	443	835

Tärkeimpien puutarhakasvien tuotantoalat

LUOMUHYVÄKSYTTY TUOTANTOALA godkänd ekoareal 2023, ha

Peruna ja tärkeimmät puutarhakasvit Potatis och viktigaste trädgårdsväxter

ELY-keskus	Peruna		Porkkana		Sipuli		Kaalit		Tarhaherne		Mansikka		Musta-herukka		Vadelma		Omena		Muut marjat ja hedelmät		Muut puutarhakasvit yhteensä	
	ELY-central	Potatis	m-%	Morot	m-%	Matlök	m-%	Kål	m-%	Trädgårdssärt	m-%	Jordgubbe	m-%	Svarta vinbär	m-%	Hallon	m-%	Äppel	m-%	Andra bär och frukt	Trädgårdsväxter	Trädgårdsväxter totalt
01 Uusimaa Nyland	6	-18	0,3	-40	0,2	-55	0,5	-18	24,9	-92	10,3	-23	16,7	0	1,4	36	6,6	-4	7,2	111,9	179,9	-58
02 Varsinais-Suomi Egentliga Finland	34	5	0,7	-80	0,8	-75	1,3	92	24,7	-79	21,1	-18	4,8	-20	3,8	6	23,0	-10	8,4	64,7	153,3	-35
03 Satakunta Satakunda	51	-1	1,1	-12	0,2	-41	0,1	-91	17,7	-46	2,8	-22	6,4	7	0,4	-47	0,5	2	0,9	8,8	38,7	-47
04 Häme Tavastland	24	-5	0,9	-19	1,6	-36	5,4	10	17,4	-87	24,6	-19	22,0	-4	2,5	5	0,5	-29	9,1	8,8	92,8	-59
05 Pirkanmaa Birkaland	7	-15	6,6	17	0,2	-26	0,1	..	0,5	-61	13,7	10	21,1	-2	3,4	-16	12,2	-1	17,3	5,7	80,7	2
06 Kaakkois-Suomi Sydöstra Finland	4	-7	0,2	-6	0,1	-40	0,2	7	2,3	..	5,7	-35	33,7	7	0,1	-44	0,9	305	3,7	8,4	55,1	2
07 Etelä-Savo Södra Savolax	4	-68	19,0	33	8,0	-47	8,9	6	1,7	-13	22,9	-17	9,8	19	0,5	-48	1,4	-10	4,9	15,2	92,4	-6
08 Pohjois-Savo Norra Savolax	5	-25	2,7	-5	0,3	23	20,3	51	6,5	-11	9,3	0	65,7	61	1,0	-23	0,0	..	8,1	12,5	126,3	21
09 Pohjois-Karjala Norra Karelen	2	-24	0,1	-60	0,1	-18	0,0	..	0,8	-90	29,2	5	131,7	1	1,9	2	4,5	-4	15,1	2,5	185,9	-5
10 Keski-Suomi Mellersta Finland	1	-68	0,0	..	0,1	60	0,2	0	0,0	..	5,5	-20	6,1	-9	0,2	-64	1,8	-47	9,2	2,4	25,4	-3
11 Etelä-Pohjanmaa Södra Österbotten	346	5	0,1	-31	1,0	-23	0,0	..	103,4	-14	13,5	-22	32,8	1	1,8	-21	0,2	-66	43,8	8,1	204,7	-16
12 Pohjanmaa Österbotten	135	-5	27,6	-12	0,3	-75	3,4	-69	0,0	..	3,4	14	9,4	-21	0,6	-2	2,4	6	153,8	8,5	209,3	16
13 Pohjois-Pohjanmaa Norra Österbotten	11	-32	6,0	-20	0,0	..	0,0	..	26,6	-17	15,6	-1	69,4	10	3,7	28	0,9	-25	22,7	6,6	151,4	-10
14 Kainuu Kajanaland	2	-3	0,0	50	0,0	..	0,0	..	0,0	..	5,4	2	1,0	-48	0,1	-62	0,2	0	0,5	0,7	8,0	-9
15 Lappi Lapland	0	0	0,1	0	0,0	..	0,1	700	0,0	..	0,1	-7	0,0	..	0,0	0	0,0	..	2,2	19,7	22,2	-2
20 Ahvenanmaa Åland	12	-30	1,3	-34	4,8	1	1,7	-40	0,0	..	0,1	-29	0,0	..	0,0	..	0,4	-5	0,0	4,9	13,1	-23

Puutarhakasvien viljely Hämeessä

Kasvi	2021 ha (yht. Puutarh.kasv.180 ha)	2023 ha (yht. Puutarh.kasv. 93 ha)
Peruna	23	24
Porkkana	1,3	0,9
Sipuli	2,3	1,6
Kaalit	4,9	5,4
Tarhaherne	95	17,4
Mansikka	29	24,6
Mustaherukka	25	22

Luomuviljely tilastojen valossa

Takana vuosi 2023 ja historiallisen suuri vähentyminen luomutilojen lukumäärässä

- Luomuviljelyn lopetti lähes 750 tilaa.
- Suhteellisesti eniten Kainuussa, Pohjois-Savossa ja Pohjois-Karjalassa, joissa vähentyminen alkoi jo vuonna 2022.
- Luomueläintilojen määrä väheni samassa suhteessa eli noin 14 prosenttia, mutta väheneminen oli tasaisempaa eri puolilla Suomea.

	Luomutiloja (kpl)	Poistuneita yht. (kpl)	Muutos 2022-23 (%)	Muutos eläintilat (%)
1. Uusimaa	367	42	-10	-15
2. Varsinais-Suomi	432	53	-10	-16
3. Satakunta	169	24	-12	-19
4. Häme	242	38	-12	-12
5. Pirkanmaa	467	52	-8	-12
6. Kaakkois-Suomi	240	31	-10	-13
7. Etelä-Savo	184	46	-19	-20
8. Pohjois-Savo	265	89	-24	-13
9. Pohjois-Karjala	260	83	-23	-15
10. Keski-Suomi	149	45	-21	-15
11. Etelä-Pohjanmaa	417	62	-11	-11
12. Pohjanmaa	370	60	-12	-6
13. Pohjois-Pohjanmaa	396	86	-17	-18
14. Kainuu	61	23	-26	-22
15. Lappi	38	9	-17	11
Koko maa	4057	743	-14	-14

Luomu Hämeessä 2024 (Hämeen ELY)

- Maatiloja yht. 238 kpl, poistui 8 kasvitilaa ja tuli uusia 4
- Luomu- ja siirtymävaihepeltoala: 18 540 ha eli 9,5 % viljelypinta-alasta (keskimäärin Suomessa 14,1 %)
- Tilakoko Hämeessä n. 78 ha (keskimäärin 77,6 ha)
- Markkinat sekä sään ääri-ilmiöt ohjaavat vahvasti tuotantoa viljatiljoilla: Syysviljojen ja palkokasvien viljely lisääntynyt
- Hintatason lasku ja toisaalta tuotantopanosten hintojen nousu vähentäneet vehnän viljelyä, karjanlanta vähän käytettävissä alueella.

Luomutuottajia Hämeessä – pieni otos

<https://www.nikkarinmaatila.fi/>

<http://huljalantupalassa.blogspot.com/>

<https://www.tohijarvenluomu.fi/>

<https://www.facebook.com/valajarvenluomutila>

https://www.facebook.com/HakolanMarjatila/?locale=fi_FI

https://www.facebook.com/Jalavaniemi/?locale=fi_FI

https://www.facebook.com/MakelanLuomutila/?locale=fi_FI

Toimintaympäristön haasteet

- Markkinoiden muutokset: Hintataso ja kysyntä, sopimustuotanto, markkinat tukkoiset, eläintiloilla vasikat eivät mene eteenpäin / tilat, rehujen riittävyys
- Syysviljat (ruis, syysvehnä) sopisivat hyvin luomutilan viljelykiertoon, rukiin hinta ollut alhainen, syysvehnää ei oteta vastaan elintarvikepuolelle
- Viljelykierron kannattavuus kasvitilalla:
 - Nurmi – nurmi – syysrypsi – kaura – kaura + ns.
 - Saatava ns. ”puimurikasvivuosina” tulos koko kierrolle
- Byrokratia - maksuvalmius

Hämeen vahvuus

- Tuotetaan tuotteita suoraan markkinoille (jalostava teollisuus ja kuluttajat lähellä, palkokasvien sopimustuotantoa Pohjanmaan maitotiloille)
- Sään ääri-ilmiöt eivät ole valtakunnallisesti pahimmasta päästä
- Kokeilunhaluisia, rohkeita ja yhteistyökykyisiä viljelijöitä
 - Jaetaan kokemuksia ja tietoa
- Perinteet kiinteälle sidosryhmäyhteistyölle (LUKE, HAMK, MTK, ELY jne.)
- Monipuolista tuotantoa: Liha, kananmunat, vilja, gluteenittomat tuotteet, palkokasvit, erikoiskasvit ml parsa, hunaja – kaikkea löytyy
- Kun on löydetty oma tapa toimia, ja jos ei ole pääomaa paljon kiinni tuotantorakennuksissa ym, voidaan ”sopeutua” nopeisiinkin muutoksiin helpommin

Tavoite

Näkökulma esteistä ja hidasteista suuntaan:

”kuinka saadaan asia onnistumaan ja päästään tavoitteisiin”?

ProAgria

Kiitos

ProAgria